

ENAKOPRAVNOST

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), DECEMBER 29, 1941.

STEVILKA (NUMBER) 304

POP DEFENSE

BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS

Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio

Oglasi v tem listu so uspešni.

The Oldest Slovene Daily in Ohio

Best Advertising Medium

POP DEFENSE

BUY UNITED STATES SAVINGS BONDS AND STAMPS

MANILA JE POZORIŠČE RAZVALIN IN POŽAROV

Japonci se ne zmenijo za proglas, da je Manila odprto in nezavarovano mesto.

PREBIVALSTVO MANILE BESNI IN ZAHTEVA OBRAMBO MESTA DO ZADNJEGA MOŽA

MANILA, nedelja, 28. decembra. — Japonci letalci so čisto da je bila Manila proglašena za odprto in nezavarovano mesto, odkoder je ameriški pilotnik ukazal odpeljati vse ameriške topove in odpoklicati letalstvo, nakar so pričeli Japonci bombardirati mesto. V nedeljo in nedeljo so se japonci letalci tako rekoč "izprehajali" nad mestom, iz katerega ni sestreljen proti njim neben bombni letal, zato so po mili volji bombardirali mesto, kjer so izpremenili v razvaline in pogorišča bloke ulic.

Japonci so bistri učenci svojih učiteljev

V nedeljo zjutraj so našli v mestu nad 50 mrtvih, nihče pa ne ve, koliko mrtvecev je bilo. Japonci je še pod razvalinami Hinavski japonci lopovi so nam dejanjem dokazali, da so izstružni učenci svojih nacijskih učiteljev in mojstrov.

Nesramen predlog Japoncev

MANILA, nedelja, 28. decembra. — Japonci so danes nesramno predlagali odprto mesto Manila, da bodo smatrali Manila za odprto mesto in nehali z bombardiranjem, a-

narodna garda države New York poziva mladeniče in može k prijavi v službo

Uradno poziv poveljnika 12. pehotnega polka narodne garde. — Prostovoljecem jugoslovanskega porekla bo pomagal sloveči violinist Kolitsch, ki je častnik v gardi.

Od poveljstva 12. pehotnega* seboj svoj državljanski papir.

Urad poveljujočega častnika 12. infanterijskega polka Reg. New York State Guard.

Patriotična gesta hrvaškega društva

Društvo sv. Nikole, št. 22 HBZ, ki je eno najstarejših hrvaških društev v naselbinah, je na svoji letni seji soglasno sklenilo, da se kupi za \$1000 U. S. Defense bondov, istočasno pa se je odločilo manjši znesek tudi ameriškega Rdečemu križu. Da je bilo na isti seji sklenjeno, da se pošlje vsem članom društva, ki se nahajajo v ameriški armadi, božične pozdrave in vsakemu po \$5.00. S tem, da so investirali \$1.000 v vojne bonde, so člani tega društva vložili 75 odstotkov vse svoje imovine v te bonde, s čemer so dokazali svojo lojalnost svoji adoptirani domovini.

Na tej seji so bili ponovno izvoljeni vsi prejšnji društveni odborniki, in sicer: Anton Kovacevich, predsednik; Frank Bukovac, tajnik, in Marian Mihajljevich, 6424 St. Clair Ave., blagajnik.

Vile rojenice

Pri družini Mr. in Mrs. John Petrovici, 941 E. 101 St., so se oglasile včeraj vile rojenice ter pustile zalo hčerko prvorojenko. Materino deklečko ime je bilo Irene Klun, ter je hči dobro poznane Mrs. Josephine Klun, 1032 Wheelock Rd. Mati in deklečka se nahajata v Mt. Sinai bolnici ter se počutita zdrave. Naše čestitke.

Rekrutacijski urad se nahaja na naslovu 120 West 62nd Street, New York City, v bližini Columbus Ave., v poslopju 62nd Armory. Med onimi, ki so se prijavili, je tudi Vlado Kocuh, sloveč jugoslovanski violinist, ki bo v rekrutacijskem uradu vsak ponedeljek in četrtek od 7 do 10 ure zvečer, kjer pomagal pri prilaščevanju Jugoslovanom. Vprašajte rekrutacijskega pisarja za rekrutacijskega častnika Kolitscha. Prinesite s

KDO JE FAŠISTOM TAKO ZAGODEL?

SMIRNA, Turčija, 26. decembra. — Kdo naj popiše strah in grozo tukajšnjega italijanskega konzula, ko je zjutraj vstal ter videl, da plapolja z droga vrh strehe njegovega konzulata ameriška zastava zvezd in prog! Ampak nič manj ni bil presenečen tudi nemški konzul, ko je zjutraj videl, da vihra z droga na njegovem konzulatu "Union Jack," ali prapor Velike Britanije.

Policija doslej še ni ugotovila tičev, ki so jo tako zagodili nemškim in laškim fašistom v Turčiji.

Nadaljni nemški general odstavljen

Radio iz Leningrada poroča, da je bil odstavljen Rudolf Schmidt, nemški poveljnik na leningrajski fronti.

MOSKVA, 28. decembra.

Naglo se razvijajoča ruska ofenziva je potisnila danes Nemce daleč nazaj na 180 milj dolgi fronti ob bokih Moskve.

Leningrajski radio poroča, da je bil general Rudolf Schmidt, poveljnik nemških čet v leningrajskem sektorju, odstavljen od poveljstva.

LONDON, 27. decembra. — Velika Britanija in Sovjetska Rusija sta dosegli nočjo v svojem posvetovanju glede nadaljnega razvoja vojne popolne sporazum, ki predvideva tesno sodelovanje obeh armad v borbi proti nacizmu, neobhodno potrebo uničenja nacijske Nemčije in soglasno rešitev poveljnih problemov.

Poslovitev iz starega in pričakanje Novega leta

Direktorij in Klub društev S. N. doma na St. Clairju vabita vse delničarje in njih prijatelje, da pridejo na Silvestrov večer v Narodni dom na zabavo in poslovitev od starega leta in skupno pričakanje novega. Zabeležba se bo vršila v obeh dvoranah — v avditoriju in v spodnji dvorani. V obeh bo igrala izvrstna godba. V spodnji dvorani bo imel gospodinjski odtok Doma pripravljeno kokošjo večerjo. Vstopnice za večerjo si lahko nabavite v Klubovih prostorih pri točajih. — Pridite!

Napredne Slovence

Članice društva "Naprednih Slovencev št. 137 SNPJ, katere so bile izvoljene v veselični odboru, so prošene, da se udeležijo sestanka ali seje v ponedeljek večer, 29. decembra v običajni sobi starega poslopja Slovenskega narodnega doma. Pridite v velikem številu, da boste dale svoja priporočila in sprejele vsaka svoje delo za našo januarско veselico v soboto zvečer. — Vas vabi odbor.

Na dopustu

K svojem staršem je prišel na dopust iz Louisville, Ind., do 10. januarja vojak Tony Jerkich, 17906 Delavan Rd. Prijatelji so vabljeni, da ga obiščejo.

Apel proti delopustu na novoletni dan

Knudsen in Hillman apelirata na delavstvo, naj bi na novoletni dan ne prekinilo z delom.

WASHINGTON, 27. decembra.

William S. Knudsen, glavni ravnatelj OPM ustanove, in soravnatelj Sidney Hillman sta danes apelirala na delavstvo vse obrambne industrije, naj ne preneha z delom na novoletni dan.

Ravnatelj sta izjavila, da če bo delavstvo vse dežele na ta dan delalo, bo to silno pospešilo dan razsula osišču.

Knudsen je izjavil ob tej priliki, da je prejel od nekega industrijskega na osrednjem zapadu brzojavko, v kateri je rečeno, da ker "može na fronti ne zahtevajo praznika, da bi proslavljali novo leto, bi bilo krivično, če bi delavstvo v tovarnah smatralo za potrebno, imeti prost dan.

Hillman pa je izjavil, da je za obrambo Amerike in vseh demokratskih dežel potreben vsak tank, vsak top in vsako letalo, in od produkcije vsega tega je odvisno, koliko ameriških življenj bo ohranjenih.

Štab tega urada bo delal na novoletni dan v 12-urnem shtu ter bo pripravljen, vsak čas dati vsem potrebne informacije.

ČETE GENERALA NEDIČA

BERN, Švica, 28. decembra. — Poročila švicarskega časopisa naznanjajo, da so čete srbiskega generala Nediča, ki sodelujejo z Nemci, prodrle dalje proti jugu Srbije ter da zdaj iziščejujejo okraj Leskovic četnikov.

Nov odbor

Društvo Friendship Grove, št. 125 W. C. je izvolilo sledeči odbor za leto 1942: predsednica Josephine Levstik, podpredsednica Mary Erjavec, tajnica Christina Pirnat, 1288 E. 167 St., KEnmore 1245 M, blagajničarka, Emma Jane, zapisničarka Mary Jeraj, nadzorni odbor: Alice Kokel, Pauline Brate in Anna Mezgec.

Knjige dospele!

Nova zaloga Adamičeve "Two-Way Passage" na rokajih Danes zjutraj smo prejeli novo zalogo Louis Adamičeve nove knjige "Two-Way Passage", katere vzbujajo pozornost širom Amerike in se je Mrs. Roosevelt baš pred dnevi javno izrazila, da bi jo moral čitati vsak Amerikane.

Lep program

Slovenski kvartet, sestojec iz bratov Bradačev, Samse in Lubeta, ki je pel včeraj tekom slovenske radio-ure, prav gotovo ni razočaral nikogar, ki je poslušal njihovo krasno predvajanje slovenske pesmi. Vsi štirje so bili individualno izborni. Samsov tenor ni sicer velikega in močnega obsega, pa je zato tem milejši in blagovnočnejši in kakor nalašč za kvartet, dočim je bil Lubetov herojski in globok bas morda celo malce premočan. Prav tako sta bila izborna brata Bradača. Tako nastopi so v čast slovenskemu imenu v Ameriki!

Prestavljen koncert

Koncert Mladinske godbe fare sv. Vida, ki je bil napovedan za 4. januarja, 1942, je bil prestavljen na nedeljo 25. januarja. Vršil se bo v Knausovi dvorani. Iste vstopnice so veljavne kot za 4. januarja. Koncert je bil prestavljen radi prireditve jugoslovanskih vojnih veterani, ki se vrši 4. januarja v Slovenskem narodnem domu.

POVABILU STALINU

Pearson in Allen, znana ameriška časnikarja, ki komentirata vsako nedeljo zvečer po radiu tekoče dogodke, sta snoči naznanila, da je ameriška vlada povabila potom sovjetskega poslanika v Washingtonu Litvinova, v Washingtonu Josipa Stalina, premierja Sovjetske Rusije.

Predsednik Roosevelt se želi z njim osebno pogovoriti o važnih tekočih dogodkih, kakor je o njih razpravljal z angleškim premierjem Churchillom.

Važni posveti predstavnikov zavezniških držav

Roosevelt pravi, da je znamenovati pri posvetovanjih velik napredek. — Nemci na Atlantiku brez moči.

WASHINGTON, 27. decembra.

Predsednik Roosevelt je nocoj izjavil, da je zaznamovati "ekscelenten napredek" v diskuzijah med njim in angleškim premierjem Churchillom kakor tudi med vsemi ostalimi predstavniki zavezniških in prijateljskih vlad. Teh važnih konferenc so se udeležili tudi reprezentantje angleških dominijev, Rusije, Kitajske, Holandske Vzhodne Indije in drugih držav. Na konferenci se je sklepal o skupni obrambi in skupni strategiji in ofenzivi teh držav proti osišču.

WASHINGTON, 27. decembra.

Premier Churchill in predsednik Roosevelt sta izjavila, da so ameriške mornariške patrulje na Atlantiku nad vse pričakovanje uspešne.

Danes je bilo uradno sporočeno, da ni bil od 16. septembra, ko je predsednik Roosevelt ukazal ameriški mornarici, naj na mestu pogreznе vsako vozilo osišča, pogreznjen še niti en ameriški parnik, ki je peljal v Islandijo zaloge in vojne potrebsčine, namenjene za Anglijo in Rusijo. Torpediran je bil samo en tovorni parnik, kateremu pa se je kljub temu posrečilo, doseči varen pristan.

Osišče je danes s svojim podmornicami napram ameriški in angleški paroplovbi brez moči.

EDEN IN STALIN V DVOTEDENSKIH POSVETIH V MOSKVI

Tekom teh važnih posvetov so bili štirje državniki: Roosevelt, Churchill, Stalin in Eden v neprestanih stikih.

MINISTER EDEN SI JE OGLEDAL MOSKOVSKO FRONTO

LONDON, ponedeljek, 29. in Washingtonu so bili v nepredecembra. — Angleški zunanji stanih medsebojnih stikih, kar urad je snoči opolnoči naznanil, je imelo za posledico, da je bil da je bil Anthony Eden, angleški minister zunanjih zadev, dva tedna v Moskvi, kjer je imel zelo važne posvete z Josipom Stalinom, v katerih posvetih je bil dosežen popoln sporazum glede vodstva vojne in njene koordinacije, predvsem pa sporazum o potrebi "popolnega poraza nacijske Nemčije."

Eden na fronti

Za časa svojega bivanja v Moskvi, je zunanji minister Edend obiskal tudi moskovsko ki premier Churchill razpravljala v Belj hiši, sta Stalin in Eden konferirala v Kremlju.

Popoln sporazum treh velesil

Naznanja se, da dočim sta predsednik Roosevelt in angleški premier Churchill razpravljala v Belj hiši, sta Stalin in Eden konferirala v Kremlju. Ti štirje državniki v Moskvi nazaj.

Panika med nemškimi rezervami, ki jih tvorijo 18 do 19 let stari mladeniči

Japonci prekašajo v lažeh celo svoje bratce nacistе in fašiste. — V Sumatri so pristali prvi japonski padalci.

MOSKVA, 29. decembra. Sovjetsko uradno poročilo naznanja, da mečejo nemški mladeniči, stari po 18 in 19 let, ki tvorijo skoro eno celo nemško divizijo, orožje od sebe pri prvem spopadu, kateri se je završil včeraj na kalininskem sektorju, 95 milj severovzhodno od Moskve. Med netreniranimi rezervami, ki so jih vrgli, Nemci v vrzeli, je nastala takoj strahovita panika.

Kako znajo lagati

SAN FRANCISCO, 28. decembra. — Japonci radio v Tokiu poroča, da so japonske bojne ladje in japonski bombniki bombardirali San Francisco, kjer so razni deli mesta v plamenih. Japonci hočejo s temi gorostasnimi lažemi pognati Filipincev strah v kosti, da bi prenehali s svojim odporom.

Japonski padalci v Sumatri

BATAVIJA, 28. decembra. — Holandski glavni stan poroča, da so pristali na Sumatri prvi japonski padalci, ki si prizadevajo, zasidrati se na ozemlju Holandske Vzhodne Indije.

Japonske izjave

TOKIO, 28. decembra. — Oficijelna japonska agencija Domey naznanja, da so Japonci koncentrirali svoje sile za napad na Filipine v prizadevanju, da se polaste Manile "še pred novim letom."

Iz bolnice

V soboto je bila prepeljana iz Women's bolnice Mrs. Frances Aljancir, 1264 E. 169 St. k svoji hčeri Mrs. John Zaverl na 1220 E. 173 St. Prijateljice so vabljene, da jo obiščejo. Mrs. Aljancir se prav lepo zahvaljuje vsem prijateljem za obiske v bolnici, za darila in za krasne cvetlice.

Dodatno poročilo

Kakor smo že poročali, je bil na božični večer ubit po poluini železnici Frank Stare, star 60 let, znan tudi kot dr. Zavha. Doma je bil iz Bučke pri Studencu, fara Boštajn na Dolenjskem. Pogreb se bo vršil jutri, v torek zjutraj ob 10. uri iz Zakrajškovega pogrebnega zavoda, 6016 St. Clair Ave. Naj bo siromaku rahla ameriška zemlja.

Op. uredništva: Mr. Zorko, ki je doma tam kot pokojni Stare, nam je sporočil, da so omenjene informacije napačne ter da je bil pokojni doma iz vasi Srednji Art, fara sv. Duh pri Krškem.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

» ENAKOPRAVNOST «

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5811-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto	\$5.50	
za 6 mesecev	\$3.00; za 3 mesece	\$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexici, za celo leto	\$6.00	
za 6 mesecev	\$3.25; za 3 mesece	\$2.00
Za Zedinjene države, za celo leto	\$4.50	
za 6 mesecev	\$2.50; za 3 mesece	\$1.50
Za Evropo, Južne Amerike in druge inozemske države:		
za celo leto	\$8.00; za 6 mesecev	\$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

UREDNIKOVA POŠTA

Iz Maple Heights

Kot vsako leto, tako bo tudi letos priredil Slovenski narodni dom, novoletno zabavo s plesom. Kdor se je enkrat udeležil te naše novoletne prireditve, bo gotovo zopet prišel tudi letos, ter pripeljal seboj tudi svoje prijatelje, da se tudi oni poveše z nami.

Posebno v teh časih, je malo razvedrila vsak potreben, da se vsaj za malo časa pozabijo sedanjih težkih časih.

Za ples bo igral naš domači godbenik Louis Simončič in njegov orkester, za druge dobre pa bo skrbel direktorij in gospodinjiski klub.

Torej ne pozabite, Silvestrov večer v Maple Heights.

Letna delniška seja Slovenskega narodnega doma v Maple Heights, pa se vrši v nedeljo

11. januarja, 1942, ob pol tretji (2:30) uri popoldne.

Vsi delničarji in delničarke, ste vabljeni da se gotovo udeležite te seje, da slišite poročilo o poslovanju leta 1941, ter daste navodila za bodoče leto.

V soboto 10. januarja 1942, pa priredi društvo "Dom" štev. 25, SDZ, domačo veselico s plesom. Tudi na to veselico ste prav prijazno vabljeni, da se je udeležite, ker bo obilo zabave za vse.

Teden dni pozneje to je, 17. januarja, pa imajo naše kuharice, Gospodinski klub Narodnega doma, plesno veselico. Kadar one priredi veselico, potem je kar gotovo, da bo zabave za vse dovolj.

Končno pa voščim našim urednikom in čitateljem veselo novo leto 1942.

Anton Perušek

PRIMORSKI SLOVENCİ DOBROVOLJCI JUGOSLOVANSKE VOJSKE

Iz Kaira poroča JČO: V novo jugoslovansko vojsko, ki se sestavlja na daljnem vzhodu, je stopilo 4. avgusta pod zastavo veliko število dobrovoljcev Slovencev, bivših italijanskih vojakov v Etiopiji in Libiji, ki so se z navdušenjem prijavili s svojimi brati Srbi in Hrvati, da s svojimi deli in svojimi življenji doprinejajo delež k osvoboditvi domovine Jugoslavije.

Sprejem je bil posebno slavnosten. Slovenski dobrovoljci so bili sijajno postrojeni v razviti črti. Zastopnik poveljnika operativnih čet, pehotni podpolkovnik Miloje Dinić je v spremstvu načelnika štaba, generalštabnega majorja Pavla Novakovića sprejel poročilo od pehotnega kapetana Vladimirja Toskovića. Podpolkovnik Dinić je predstavil poveljnika šole generalštabnega majorja Vladimirja Perića in pehotnega majorja Danila Zobenico ter druge častnike v taborišču.

Potem je spregovoril poveljnik gardnega bataljona, generalštabni major Zivan Knežević, ki je imel sledeči ognjevit nagovor:

"Dragi bratje Slovenci,

Po tolikih stoletjih suženjstva smo, glejte, spet sypodni in pripravljani, da skupaj s Srbi in Hrvati doprinesemo k osvobojenju zasužnjene Jugoslavije in ostalih še neosvobojenih Jugoslovancev v Gorici, Trstu, Istri, Zadru, Koroški in ostalih delih, kjer žive naši bratje iste krvi.

Odrekli ste se dinastije, ki nikdar ni bila vaša in ki se je ponižala tako zelo, da se je prijateljila z mednarodnimi razbojnikji in ubijalci kakor Pavelić.

Odrekli ste se tuje države, v kateri vlada druhal fašističnih samosilnikov in izkoriščevalcev, ki celo svoj lastni narod — italijanski — smatra za kup sužnjev brez pravice, da ne govorimo o vas, bratje Slovenci, ki ste desetletja umirali po koncentracijskih taboriščih ali pa bili poslani v borbo za tujo svobodo in tuje gospodstvo, — danes pa prihajate v sestav naše jugoslovanske domovine, v kateri se osebna svoboda in svoboda vesti cenite nad vse.

Odrekli ste se italijanske vojaške zastave, ki v svoji zgodovini nikdar in nikjer ni zaznamovala eno samo zmago, temveč povsod same poraze, sramoto in bežanja — in prišli pod slavno, nikdar premagano, junaško in nesmrtno zastavo Jugoslavije, ki je po vsem svetu ponela slavo Jugoslovancev in desetletja prinašala slavo našemu orožju na bojnih poljih Balkana. Čast te junaške zastave, brez madeža na sebi, brani danes v gozdovih zasužnjene Srbije 75.000 Srbov ter vrste grob pri grobu, med tem ko črna ogrinjala naših mater vedno bolj zastirajo naša mesta in naše vasi. Srbi, ki se danes bore po gozdovih zasužnjene domovine, ki so vedno visoko dvigali luč svobode, se bore za vse Južne Slovane, so branik za osvobojenje in zedinjenje Jugoslovancev. Tudi vi, Slovenci, ste prišli braniti čast te jugoslovanske nepremagljive zastave skupaj z nami, do jutrišnjega dne, ko se bomo kot osvoboditelji vračali v našo zasužnjeno domovino.

Grobovi Slovencev, pobitih v Istri in grobovi naših slavnih divizij, ki so jih izkopal nemški, bolgarski, madžarski in italijanski tanki bodo maščevani samo tedaj, če se vsi moško zavzamemo in z vero v Boga in kralja kretno kot junaki, da osvobodimo naše trpeče in tlačene brate.

Pri tem našem prvem srečanju vas sprejemamo z razširjenimi rokami in z odprtim srcem, srecem, ki je vedno z vzmerniranjem utripalo za naše zasužnjene brate v Trstu, Gorici, Istri in Zadru.

Kot poveljnik vašega bataljona vam naročam: ljubite in spoštujte se med seboj, bodite poslušni in disciplinirani, ljubite svoje predstojnike in vedno brez obotavljanja hodite za njimi — častniki, kajti znali vas bomo popeljati po moških in junaških poteh nesmrtno slave, ko bo prišla ura osvobojenja naše domovine. Tako je bilo včeraj, tako bo tudi jutri.

Po Kosovu l. 1389, po drugem Kosovu, albanski golgoti leta 1915, ter po tretjem Kosovu, našem porazu po 27. marcu, je postala naša čast še večja in večje naše junaštvo, naš ugled v svetu ter nesmrtna herojska slava na bojnih poljih je postala večja, močnejša in bolj poznana. Po teh Kosovih poljih je naša domovina vedno vznik

Julijska Krajina

Iz knjige dr. Lavo Čermelja "Life and Death Struggle of a National Minority"

Ozemlje. Z mirom v Rapallu, sklenjenim med Italije in Jugoslavijo 12. novembra 1920, je Italija dobila ozemlje približno 10,000 kvadratnih kilometrov z več kot pol milijonom Slovencev in Hrvatov. Ozemlje obsega celo bivše župnijo Gorica in Gradško, t. j. 294,582 ha s prebivalcom 253,670 (po štetju iz leta 1921.); Trst in okolice s površino 9,589 ha in 238,655 prebivalci; istrsko obmejno grofijo (razen delov v občini Kastav in brez otoka Krka) s 443,693 ha in 339,037 prebivalci; del bivše vojvodine Karniole, t. j. upravno pokrajino Postojne (Adelsberg, Postumia) in odsek Idrije (brez občine Žiri in malih delov občin Grčarjevec, Planina in Logatec) s površino 127,350 ha in 54,414 prebivalci; del vojvodine Karintije, t. j. pokrajina Trbiž (Tarvisio) z delom občine Podkloster in občinama Bela Peč (Weissenfels) in Rateče (ki upravno spada pokrajini Radovljice v bivši Carniol) s 36,403 in 8,224 prebivalci.

Po italijansko - jugoslovanskem sporazumu marea 1924, je bilo temu ozemlju dodano mesto Reka, ki je prej bilo pod Madžarsko in si je z rapalsko pogodbo pridobilo svobodo. To je pomenilo 1750 ha ozemlja več (350 ha manj kot ga je pripadalo prejšnjemu "corpus separatum") in 45,857 prebivalstva (po štetju v januarju 1925).

Nastala je navada, da se po načelno italijanskem imenu te pokrajine "Venezia Giulia" vsa ta pokrajina s 924,371 ha in 947,221 prebivalcev imenuje s slovenskim imenom "Julijska Krajina," kajti to ozemlje je v vsakem pomenu besede "marka," to je obmejna dežela.

Narodnost. — Po uradnem italijanskem štetju decembra leta 1921. je Julijska Krajina

(brez Reke, ki je bila priključena šele l. 1924.) štela 901,363. Od teh je bilo 258,944 ali 28.7% Slovencev; 90,262 ali 10% Hrvatov; 467,308 ali 51.3% Italijancev; 51,458 ali 5.7% Furlancev; 4,185 ali 0.5% Nemcev; 1,644 ali 0.2% Rumunov in 32,234 ali 3.6%, med njimi 17,142 (1.9%). Tako je skupno število vsega slovenskega prebivalstva (sodeč po tem štetju) 366,348 ali 40.6%.

Statistike tega italijanskega štetja pa so daleč od resnice. Predvsem jim manjka potrebne nepristranosti. Poglavar rodbine nikdar ni smel pregledati in morda popraviti popis, ki ga je italijanska oblast vnesla v spis. S takšno metodo so se pripetile mnoge napake, kar se najbolje vidi iz sledečih zgledov. V popisu prebivalstva Trsta ni omenjena ne ena oseba, da govori srbsko-hrvatsko. Vendar je v Trstu velika srbska pravoslavna občina, ki so mnogi njeni člani italijanski državljani. V posameznih predmetjih (kakor Barkovlje-Barcola) je število otrok, ki so zahajali v slovensko osnovno šolo (ki takrat še ni bila zaprta) enako številu odraslih, ki so uradno navedeni v popisu prebivalcev slovenskega poretka. V čisti hrvaški občini Mošćenice na vzhodni obali Istre omenja uradni popis 13 odraslih Hrvatov in 3 Slovenci s skupno 3060 otroci (!).

Po štetju januarja 1925. je bilo prebivalstvo Reke 45,875 prebivalcev in od tega števila jih je samo 6,644 omenjenih, da govore srbsko-hrvatski jezik. Popolna nezanesljivost teh podatkov se kaže v samem dejstvu, da je 10,553 prebivalcev med temi 45,857 bilo jugoslovanskih državljanov, ki imajo prejkone navado govoriti svoj

nila močnejša, bolj trdna in bolj velika. Tako je bilo včeraj, tako bo tudi jutri.

Zato pa, postrojeni v tem prvem bataljonu kraljeve garde, dvignite visoko glave in bodite ponosni, ker boste osvoboditelji naše jugoslovanske domovine! Naše matere in žene ter naši otroci in naše sestre imajo vse razloge, da tudi oni visoko dvignejo svoje glave in otrejo solze, kajti ura osvoboditve za vse brate Slovence, Hrvate in Srbe se z vsakim dnevom vse bolj bliža.

Živela Jugoslavija! Živel kralj Peter II!"

Trikratni "Živela!" je odjeknil složno in gromoglasno, velik del Slovencev pa je v ginjnosti jokal.

Tako se je končala ta zgodovinska slavnost v nekem taborišču na Bližnjem Vzhodu.

Novi osvoboditelji so se začeli marljivo pripravljati za nove naloge in nove žrtve.

lastni jezik. Cele štetje decembra leta 1918, ki ga je izvedla italijanska narodna zbornica fistihih dni, ki prav gotovo ni bila naklonjena Jugoslovancem, je bila daleč bolj pravična kakor to prvo (in zadnje) štetje narodne manjšine v Rimu. Kajti po tem štetju je v tistem času Reka imela 46,264 prebivalcev, od katerih je 9,092 bilo Hrvatov, 1,764 Slovencev in 161 Srbov — vsega skupaj 10,927 Jugoslovancev ali 23.6% prebivalstva. Če vzamemo te italijanske statistike kot podlago, je bilo v vsej Julijski Krajini v marcu 1921 na 377,000 prebivalcev Jugoslovancev.

Po zadnjem avstrijskem štetju leta 1910. in zadnjem madžarskem štetju l. 1911. je bilo na ozemlju Julijske Krajine 487,200 prebivalcev Jugoslovancev. Pravo število pa bi moralo biti najmanj za 50,000 večje; kajti slovensko prebivalstvo je tiste dni protestiralo proti avstrijskemu načinu štetja; in da je bilo za to upravičen je dokazalo novo štetje, kot posledica tega protesta v Trstu. Tam je štetje najprej izvršil italijanski občinski urad in število Jugoslovancev, ki jih je navedel, je bilo 36,208. Čeprav se je novo štetje dovolilo samo v dveh distriktih, je bilo število slovenskega prebivalstva sedaj 56,916.

Ne morem torej daleč od resnice, če pri štetju slovenskega prebivalstva v Julijski Krajini navajamo, okroglo vzeto, število 550,000.

Pri zadnjem italijanskem štetju l. 1931. ni bilo zaznamkov glede materinskega ali občevalnega jezika, kar se je fašistična vlada postavila na stališče, da je v Italiji samo en narod in en narodni jezik. Istočasno pa se število Jugoslovancev v Julijski Krajini nazivlje številnemu prisilnemu izseljevanju ni zmanjšalo, kar dokazuje uradne italijanske statistike, ki kažejo velike naraščanje prebivalstva v teh, skoraj čisto slovenskih pokrajinah, naraščanje, ki nado mešča, če ne celo prekaša padanje obljudenosti zaradi izseljevanja. Celot padec na račun raznarodovanja ne prihaja resno v poštev, navzlic nasilnim metodam, ki so ga z njimi skušali povzročiti in pospešiti.

Jezikovne meje. — Teh 550,000 Jugoslovancev tvori povezano prebivalstvo v kosu narodnostno enotnega ozemlja, ki meji na Jugoslavijo ob vsej dolžini svoje vzhodne črte in se na zahodu nadaljuje z odsekom, ki v njem prav tako prebivajo Slovenci v severovzhodnem delu stare pokrajine Videm (Udine). Za to ozemlje, ki ga je Avstrija odstopila Italiji leta 1866, so Slovenci dolgo časa uporabljali ime "Beneška Slovenija" (Venezian Slovenia) in vse do zadnjega časa so ga Italijani imenovali "Slavia Italiana" (Italijanska Slovenija). Po italijanskem štetju l. 1921. so bile sledeče občine vse skupaj slovenske: Ahten (Attimis), Dreka (Drenchia), Grmek (Grimacco), Ronac (Rona), Sovodnje (Savogna) Srednje (Stregna), St. Leonard (St. Leonardo), St. Peter (San Pietro al Natisone), Brdo (Lusevera) Platišča (Platichis, sedaj Taipana) in Režija (Resia). Mimo tega je bil slovenski jezik v rabi v občinah Fajda (Faedis), Prapetne (Prepotto), Torjan (Torreano) in Gerjanci (Montenars). Vsega skupaj je bilo 47,461 Slovencev naštetih l. 1921 v Beneški Sloveniji, tako da je kot uradno število slovenskega in hrvaškega prebivalstva v Julijski Krajini in Beneški Sloveniji navedeno 425,000, pravo število pa gre nad 600,000. Meja med Slovenci in Hrvati pa je zelo nejasna.

V tem narodnostno nepretrganem ozemlju (9,100 kv. km.), ki ga naseljujejo Slovani, zastopajo italijansko narodnost kvečjemu jezikovni otoki, tako v Gorici in v Trstu ter v nekaterih mestih ob obali in notranjosti Istre in na Reki ter na otokih Čres in Lušinj. To italijansko prebivalstvo obstoji deloma iz potomstva benečanskih naseljencev, a največ iz poitalijanskih Slovencev in Furlancev, kar je natančno razvidno iz rodbinskih imen (ki si sedanja fašistična vlada sedaj mrzlično prizadeva da bi jih s silo poitalijancila).

V nobeni točki to povezano slovensko ozemlje ne meji naravnost na italijansko ozemlje, temveč je med njima širok pas, v katerem prebivajo Furlani. Etnografsko meja med Slovani in Furlani poteka v glavnem od severa proti jugu. Začenja se pri vrhu Spika (M. Accuto) ob avstrijsko-italijanski meji ter gre preko vrhov Kanina in Velikega Karmana (M. Ciampon) do Tarčeta, nadaljuje se pa skozi Nem (Nimis), Ahten in Fojdo do reke Natisone severno od Čedada (Cividale); potem gre dalje ob levem (orografski) bregu Natisone do Kormina (Cormons) in jride do Soče (Isonze), južno od Gorice; zapuščta Sočo ravno pod Gradško, ter čez kraško ravnino Doberdob končuje ob obali malo vzhodno od Tržiča (Monfalcone).

Joža Seligo:

KARLINA

Karlina je bila doma iz vasi pod Sveto goro in je imela skoraj pol ure daleč v šolo. Prihajala je ravno od nasprotni strani, kakor sem prihajal jaz, tako se nisva na poti v šolo nikdar dobila.

Farna cerkev je pri nas na Vrhovem odmaknjena iz vasi in ob njej stoji tudi šola. Dve lepi, z belim peskom posuti poti vodita od glavne ceste proti cerkvi; ena je za vasi, ki leže med hribi pod gozdovi, druga pa za naselja, priložena na obronke barja. Glavna cesta je vsa umazana, spomladi in jeseni blatna, poleti pa je na njej toliko prahu, da se šolek do členkov pogrezne vanj. Na svetu še nisem videl lepših poti, kakor sta te dve, ki držita na Vrhovem od ceste k cerkvi. Tudi zidane ceste, ki sem jih pozneje spoznal v mestu, niso naredile name tako silnega vtisa in ob njih nikdar nisem pozabil na domači dve poti... Ali so morda tu spomini na mladost?

Karlina! Deklica s pšeničnimi lasmi in svetlimi očmi, ki so sijale tako lepo, kakor sijejo iz pomladnih trav drobni modri cvetovi spomnic. Svetli kodri so ji padali na ramena, in kadar je zavel lahen veter sem od gozdov, ji je šop kodrov padel na bela, rdeče nadahnjena lica. Tisto pomlad, ko mi je s prvim dihom rož in cvetov z dreves ob poti prišla v srce neopazeno iskra ljubezni, ki je do tedaj še nisem poznal, sem se zmeraj bal, da ne bi deževna kaplja padla na Karlino nežno lice in zbrisala z njega tiste nežne, lahne rdeče nadahnjene barve, kakor jo imajo češnje brž ko začno zoreti.

Ze od daleč sem jo poznal, ko je prihajala med gručo deklic v šolo mimo šolskega čebelnjaka, kjer je dehtel španski bezeg in vabil med svoje grozdaste cvetove čebele, v mlada srca pa vlivaj neznanu radost, neznanu hrepenenje, ki ga nam takrat ni razložil nihče in nismo vedeli, kam s srečo, kam z ljubeznijo, ki je bilo toliko v premladem srcu. Ob zidanih stebrih, ki so držali ograjo okoli župnijskega vrta, so vsako leto na pomlad zorele jagode, na jesen pa so

ŠKRAT

NOTARJEV NOS

Humoreska

(Nadaljevanje)

Četrť ure kasneje že pridejo v plesni foyer živahne, zale, vse v svili, tenčici in rožah — vse to na državne stroške — sijajnejše kakor vile, angeli in nebeske device, ki se nam v sanjnjah prikazujejo.

Ministri in principi jim poljubljajo gole bele ročice. Na ubojnem jim šepečejo stare in nove galslantnosti, ki jih deklice včasih razumejo. Nekateri imajo dovolj paravnega duha in se znajo lepo razgovarjati; za te se pulijo vsi.

Zvonce zapoje in vile morajo na oder; cela tropa abonentov dere za njimi do vhoda, jih razdružje in vleče k sebi za kulisami. Krepostni abonenti se mastraši padajočih dekoracij, mažežev od oklujnih svetilk in najrazličnejših knjiž, samo da ehiši drohen, nekoliko hrigav glassek, ki zasepeče prijetne besede:

"Ježeštana! Kako me noge bolijo!"

Zastor se dvigne in osedenet kraljic — kraljic za celo vno — skače veselo pred lomljeni tami navdušenih gledalcev. Niti ene ni, ki bi ne opazila v dvorani dveh, treh, desetih znanih ali neznanih občevalcev. Ej, to je zanje praznik, dokler ne pada zavesa! Lepe so, mične, vse jih motri, občuduje, pa vendar se jim ni treba bati ne kritike ne živžgov.

Polnoč zvoni. Vse se izpremenja ni kakor v ferijah. Poveljica z materjo ali s starošestrostro proti ekonomskim vdelnolskim in montmartrskim vdelhovom. Nekoliko šanta, ubojica, in škropi z blatom po svojih sivih nogavičkah. Dobra in preudarna družinska mati, ki ji je njena hčerka edini up, gon med potjo svoje modrostne nauke:

"Hodi pravo pot, hčerka moja! Oj, pazi, da ne padeš, ti je pa taka nesreča že namnjena, glej, da padeš na meliki posteljo."

(Nadaljevanje)

skozi špranje silili in se kar sami, ponujali drobni grozdiki Karlina ni bilo v šolo, kadar se bile ceste blatne in je bilo nepokrito s temnimi oblaki. Ma je ni pustila iz hiše ob takem vremenu, ker jo je imela pravo tako rada, kakor sem jo imel jaz, in se je bala, da bi težko deževne kaplje in blatne ceste ne izbrisale z lic vse lepote, lahne rdečice, ki je sijala z obronke Tista zadnja pomlad, ki jo jo doživel doma, mi je dala srce toliko lepote in hrepenenja, da sem dolga leta potem v mestu imel dovolj v srcu vsega, kar me je tolažilo in mi dajal lepote, ko sem hrepenel po deževnih travnikih in po Karlini. Takrat, tisto zadnje pomlad, je v vas prišel nov učitelj. B je star in betežen, kakor je bil poprejšnji, ki so ga poslali v pokoj, samo obraz je imel v drugacem, oči njegove so zmeraj tako dobre in otroci so ga vzljubili, brž ko smo začeli (Dajte na 3. str.)

Pomen tržaškega procesa

Močan si slovenski narod. Tisoč let krvavih, izkrvavel nisi. Narod mehkužnej bi dušo izdihnil in še sveče bi mu ne žgali . . .

Ivan Cankar
Devet mladeničev je dalo v Trstu svoja življenja za vstajenje in svobodo svojega naroda. Po Bazovici je to druga javna moritev naših boriteljev za svobodo, ki jih izvršujejo rimski podgauleiter Mussolini in njegova fašistična druhal. In kaj so zakrivila te nedolžna žrtve? Njihova edina krivda je, da so neustrašni predstavniki svojega naroda, ki si želi svobode in ki že tako dolgo ječi vklenjen verigah neumljenega sovražnika. Njihova edina krivda je, da so del naroda, ki se je uprl germanskim Obrom in njihovim fašističnim vazalom in ker si je upal boriti se za svojo svobodo.

Devet mož je moralo plačati svojim življenjem to pravico, pravico vsakega naroda, da se bori za svojo svobodo, a pet in štirideset jih je bilo obsojenih na dolga leta ječe, na podlagi namovoljno sestavljenih obtožb fašističnem načinu izsiljenih ječij, ki so jih na javni razpravi obtoženci ne samo zanikali, temveč celo odkrito izjavili, da jih z mučenjem izsilili iz njih neprav so se zavedali posledic. Pri vseh grozotah, ki jih vsaka vojna prinaša s seboj, je ta proces odjeknil po vsem svetu, kar je dokaz, da se fašističnim močnicam ne verjame, in da svet ve, da je ta sramotni proces bil prizorjen samo radi tega, da bi dvignil moralno italijanskega naroda, češ, da so njegove "notre province" v nevarnosti.

Da, v nevarnosti so za vas, ljudska gospoda, toda s pobijanjem neustrašenih borcev je ne morete odstraniti! Za njimi stoji samo slovenski temveč tudi hrvaški in hrvatski narod, za njimi stoji vsa Jugoslavija. Za njimi stoji vsa Jugoslavija. Od jala: "Nad tabo jasen bo oblak očij svojo svobodo, za njo so

žrtvovali svojo svobodo mnogi in premnogi. Ko se je letos v aprilu naš narod uprl sovražniku, se je zavedal, da se je s tem začel boj tudi za osvoboditev tistih Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so dotlej bili pod tujim jarmom, da se združijo v eno državo pod vodstvom narodne dinastije Karadžordževićev, kjer bo vsak gospodar v svojem domu. Čeprav smo morali pred strašno premočjo položiti orožje in nas je kruti sovražnik umetno razkosal, vendar nam zamisli naše skupnosti in našega bratstva sovražnik ni mogel ugrabiti. Nasprotno, še bolj je utrdil prepričanje, da samo v skupnosti leži naša moč in naša bodočnost. Ta skupnost se izraža v volji naroda, ki se z vsemi sredstvi, ki so mu v današnjih razmerah na razpolago, bori v vseh krajih domovine. Tisti, ki so v Trstu svoje glave položili na žrtvenik domovine so prav taki borci, kakor hrabri srbski vojak redne jugoslovanske vojske za svobodo pod poveljništvom našega generala Draža Mihajlovića. In simbolično je dejstvo, da je v tej borbi povezana vzhodna meja Jugoslavije z zahodno, da se Soča in Vardar srečujeta v objemu krvi, prelite za domovino, oklepajoč vse naše narodno ozemlje.

Glavni pomen tržaškega procesa ni le v borbi proti fašističnemu režimu, temveč je to nov krik zatiranega naroda, čigar pokoljenja so hrepnela po svobodi in se zanjo borila. Zemlja, ki v njej danes počivajo žrtve fašističnih umorov je naša sveta slovenska zemlja, ki nestrpno pričakuje dneva združitve z ostalimi deli naše jugoslovanske domovine. In v teh dnevih žrtve in odločitev, ki jih je videl v privedu in s preroškimi besedami napovedal naš slavni govorilski pesnik Simon Gregorčič, ki je v svoji apoteozi Soči deliti svojo svobodo, za njo so

toča ni dež krvav in solz potok in blisk in grom — oh bitva vroča! Tod sekla bridka bodo jekla in ti mi boš krvava tekla: kri naša te pojila bo,

sovražna te kalila bo!" — v tem presodnem času 2000 primorskih Hrvatov in Slovencev stopa v vrste jugoslovanske vojske na Srednjem vzhodu, da se skupaj s svojimi brati in svojimi močnimi zavezniki bore za svobodo vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev in vsajenje boljše in močnejše Jugoslavije.

Društveni KOLEDAR

- DECEMBER
31. decembra, sredo. — Slovenski narodni dom in Klub društev Slovenskega narodnega doma — Silvestrov večer v obeh dvoranah Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
31. decembra, sredo. — Pevski zbor "Jadrani" priredi silvestrov ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
31. decembra, sredo. — Silvestrov večer se vrši v Slovenskem narodnem domu v Maple Heights, O.
31. decembra, sredo. — Silvestrov večer priredijo društva doma zapadnih Slovencev, na 6818 Denison Ave.
- 1942
- JANUARY
1. januarja, četrtek. — Društvo "Zumberak", 30-letnica proslava v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
3. januarja, sobota. — Napredne Slovenke, števil. 137 S. N. P. J. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
10. januarja, sobota. — Društvo "Glas Clevelandskih Slovencev" števil. 9. S. D. Z. — Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
10. januarja, sobota. — Pevski zbor "Adrija", priredi ples v Slovenskem društvu na Recher Ave.
10. januarja, sobota. — Društvo "Dom" št. 25, S. D. Z., priredi ples v Slovenskem narodnem domu v Maple Heights, Ohio
11. januarja, nedelja. — Dramsko društvo "Anton Verovšek" — igra v avditoriju Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.
11. januarja, nedelja. — Društvo "Strivers" št. 165 H. B. Z. — Plesna veselica v avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
17. januarja, sobota. — Modern Crusaders S.D.Z. — prireditev Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
17. januarja, sobota. — Glasbeno Matica, Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
17. januarja, sobota. — priredi Frankie Novaki in njegov orkester semi-annual ples v Slovenskem narodnem domu na East 80. cesti v Newburgh Ohio. Pričetek ob 8. zvečer.
18. januarja, nedelja. — Bowling Team od društva Velebit, št. 544, SNPJ, priredi veselico na zapadni strani v Slovenskem domu.
24. januarja, sobota. — Utopians S. S. P. Z. — Ples v avditoriju Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.
24. januarja, sobota. — St. Vitus Boosters Club, Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na Waterloo Rd.

- S. D. Z., priredi plesno veselico v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
15. februarja, nedelja. — Društvo "Marije Magdalene" 162 J. S. K. J. — Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.
15. februarja, nedelja. — Čitalnica Slovenskega delavskega doma — Koncert v avditoriju Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd.
21. februarja, sobota. — Ray Zalokar Orkestra, — Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
22. februarja, nedelja. — Dramski zbor "Ivan Cankar", — Predstava v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
28. februarja, sobota. — Društvo "Comrades" števil. 566 S. N. P. J. — Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.
- MARCH
8. marca, nedelja. — Dramsko društvo "Anton Verovšek" — igra v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
21. marca, sobota. — Progresivne Slovenke — ples v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
- APRIL
11. aprila, sobota. — Bowling Liga Slovenske Zadrug. Zveze — Ples ob priliki druge obletnice v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
12. aprila, nedelja. — Strugglers S. N. P. J. — Proslava v Slovenskem delavskem domu na Waterloo.
19. aprila, nedelja. — Mladinski pevski zbor S. D. D. na Waterloo Rd., priredi koncert in opereto "Desetnik in sirotica" v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd.
14. februarja, sobota. — Društvo Cerknjsko jezero, št. 59

25. januarja, nedelja. — Dramski zbor "Ivan Cankar", Predstava in ples v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
25. januarja, nedelja. — Koncert mladinske godbe fare sv. Vida v Knausovi dvorani.
30. januarja, petek. — Roosevelt Ball day Dance, v Avditoriju Slovenskega narodnega doma, na St. Clair Ave.
31. januarja, sobota. — Društvo "Kristusa Kralja" števil. 226, K. S. K. J. — Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
- FEBRUARY
7. februarja, sobota. — Društvo "France Prešeren" števil. 17 S. D. Z. — Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.
7. februarja, sobota. — Progresivne Slovenke, krožek št. 3, priredijo maskeradno veselico na pustno soboto v Društvenem domu na Recher Ave.
7. februarja, sobota. — Društvo "Soča", števil. 26, S. D. Z. — priredi veselico v Domu Zapadnih Slovencev na 6818 Denison Ave.
8. februarja, nedelja. — Pevski zbor "Slovan" priredi v Slovenskem društvu na Recher Ave., koncert in ples. Pričetek ob treh popoldne.
8. februarja, nedelja. — Društvo "Comondors" števil. 742 S. N. P. J. Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave.
14. februarja, sobota. — Društvo "Cleveland" števil. 126 S. N. P. J. — Plesna veselica v Avditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Avenue.
14. februarja, sobota. — Društvo Cerknjsko jezero, št. 59

KARLINA

(Dalje s 2. strani)

dali njegov dobrodušni obraz. Za Karlino sem nabral jagod na župnijskem vrtu in sem počakal pod mladimi kostanji, da je prišla v šolo. Ves boječ sem stopil k njej in ji stresel rdečih sadov v roke in ona se je samo rahlo nasmehnila, ko je videla, kaj sem ji prinesel. Začudila se je. Ni vedela, da sem skrivaj zmerom gledal za njo in da sem mislil nanjo tudi takrat, ko niso bila skupaj. Vedeli pa so drugi, kako je menoj, vedeli so dečki iz vasi, da sem zaljubljen v Karlino in ko sva tisti dan skupaj stopila v šolo, so nam sprejeli kakor ženina in nevesto.

"Špicimihel in Špicimihlovka!" Tako je najprej zaoril en sam glas, ko sva se pobesala pri vratih, nato pa je završalo po vsem razredu:

"Špicimihel in Špicimihlovka! — Ženin in nevesta!"

Karlina je mirno sedla v klopi med deklice, mene pa je občila rdečica in zgrabila jeza, da sem planil v najbližjega sošolca, ki se mi je smejal, in ga začel obdelovati s pestmi in mu ruvati lasce. Tedaj šele je završalo po razredu in res samo na srečo je takrat stopil v razred učitelj.

"Kaj pa imate?" je vprašal s hripavim glasom, še preden smo odmolili.

Takrat so se oči vseh ozrle vame in v Karlino, ki je sedela v prvi klopi in jokala, ker so jo sošolke dražile. Učitelj naju je poslal klečat in tako sva skupaj klečala, ko sem še med molitvijo čutil škodoljivih nasmeh, ki je bil na vseh mladih obrazih v klopih.

S Karlino sva klečala. Včasih sem se plašno ozrl nanjo, seveda to po dolgem času, ko sem vedel, da se niti učitelj niti otroci ne brigajo več za naju. Kako je bila lepa! Sklenil sem, da bom na zunaj zatajil vso svojo ljubezen do nje in je ne bom pokazal niti njej niti drugim.

Kako naj dokažem svetu, da Karlina nimam rad? Premišljeval sem in se slednjič domislil. — Moral sem dokazati drugim, da ne mislim nanjo, da mi ni prav nič več, kakor so mi vsa druga dekleta, ki so prihajala z njo v šolo. In tako sem še isti dan, ko smo odhajali iz šole, prav tiho stopil za njo in jo s pestjo sunil v hrbet, potem pa se ji, ko je zajavkala, zasmejal v obraz.

— Karlina!

Pomlad, ki je bila poprej vsa svetla, je potemnela, v srcu mi je vstal greh, storjen nad deklico, ki sem jo prvo vzljubil.

Karlina!

Sredi življenja, ki je leta in leta potem butalo vame in me premetavalo, sem se mnogokrat spomnil nanjo in na svojo čisto ljubezen do nje. Ne, nobena ni bila več tako lepa, tako podobna sami pomladi, ki je takrat zelenela ob poti, posuti z belim peskom, in ob cesti, ki je bila umazana, ob njej pa so ob škarpah dehtele vijolice in vlivale v mojo dušo toliko pesmi, da sem pozabil na umazano blato in na razmetano kamenje in doživljal lepote, ki se potem nikdar več niso vrnile.

Karlina!

Morda tudi romaš sedaj po blatnih cestah, kjer ne cveto vijolice ob škarpah, ampak je umazano življenje povsod, koder ti nese oko! Ali se spomniš, kako globoka in čudovita je bila takrat najina ljubezen?

Samo eno si morda želiš tudi ti . . . Ali bomo mi vsi, ki so nam jagode zorele povsod od poti, koder smo hodili v mladosti, ki je nam dehtel španski bežeg ob poti in je bila v nas večna pomlad — da bomo vendar enkrat prišli na novo belo pot, da bomo dobili roko, ki nas bo pripeljala v nov cvetoč vrt, kjer bo sijalo sonce in bo večna pomlad . . .

Ameriški bombniki nad Malajo

Na sliki vidimo več v Ameriki izdelanih bombnikov, s katerimi patrolirajo angleški letalci nad malajskimi džunglami.

Kako izgleda London danes

Na sliki vidimo značilno podobo današnjega Londona, ki ni bil še več mesecev bombardiran. Večino razvalin so sicer spravili v kraj, mnogo pa jih je tudi še ostalo, ker mesto bodo pozidali šele po vojni.

Vojne novice v Malem Tokiju

Na gornji sliki vidimo prizor v japonski naselbini v Los Angelesu, kjer je na zidu uredništva ondodnega japonskega lista nalepljen vojni buletin. Mimoidoči Japonci ga čitajo, nakar se mirno razidejo.

Barikade proti bombam v San Franciscu

Na sliki vidimo barikade iz vreč, napolnjenih s peskom, ki so jih naložili okoli postojpa Pacific Telephone and Telegraph kompanije v San Franciscu.

KOLIKO STORITE ZA CANKARJEV GLASNIK?

Če ste res napredni, pokažite to tudi z dejanjem. Cankarjev glasnik je napredna delavska kulturna revija za leposlovje in pouk. Priporočite svojemu prijatelju ali znanecu, da si jo naroči. Za obstoj in napredek izobraževalnega časopisa je potrebno sodelovanje vseh, ki so za napredek! Cankarjev glasnik potrebuje zastopnikov, posebno še izven Clevelanda. Priglasite se! Pišite v pripravnosti, ki bo rade volje dalo vsa pojasnila. Naslov: 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Naročilna nakaznica na Cankarjev Glasnik

IME: _____

NASLOV: _____

Zastopnik: _____

Plačal \$ _____ c _____ Dne _____ 19 _____

Lastujte delež v Ameriki

Če bo vaša zastava padla, boste vi zgubili svobodo. Vi lahko ohranite to svobodo s tem, da DANES kupite "Defense Savings" znamke. Posodite stricu Samu desetico in pomagajte, da bo zastava svobode še naprej vihrala. Lastujte delež v Ameriki!

"Defense Savings" znamke dobite na bankih ali poštnem uradu.

PROSPER MERIMEE

KARMEN

poslovenil
VLADIMIR LEVSTIK

— Slabo prenočišče za človeka vaše vrste, gospod... Tu di jaz, pojdem tja, in ako mi dovolite, da vas spremim, lahko jašemo skupaj.

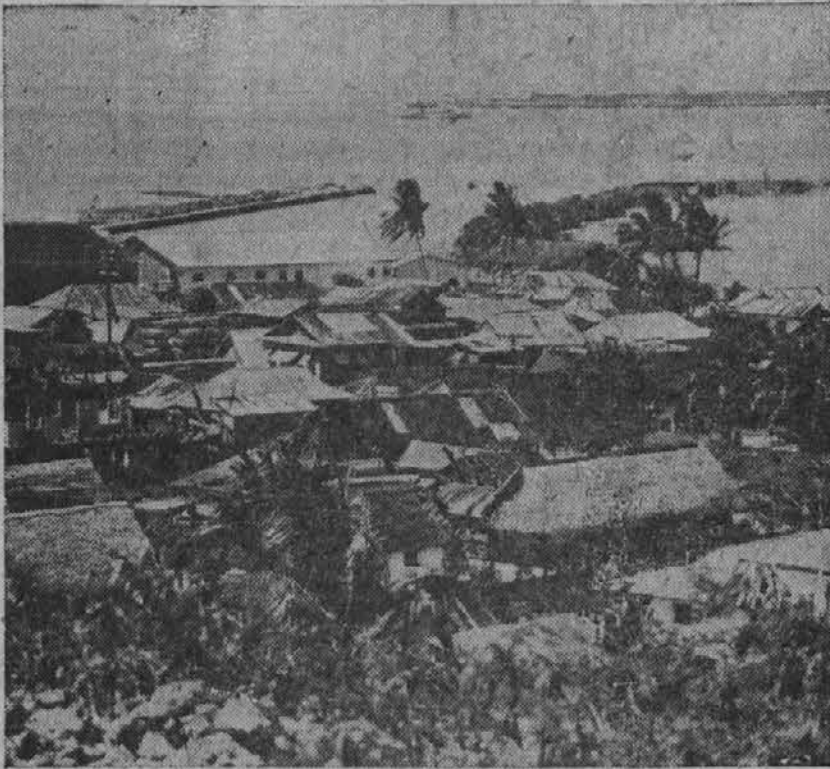
— Drage volje, sem dejal ter zajezdil konja.

Vodnik mi je držal stremen, je spet pomežiknil. Skomignil sem z rameni, kakor bi mu hotel zatrditi, da sem povsem brez skrbi; tako smo se odpravili.

Antonijeva skrivnostna znamenja, njegova vznemirjenost in to in ono, kar je bilo ušlo

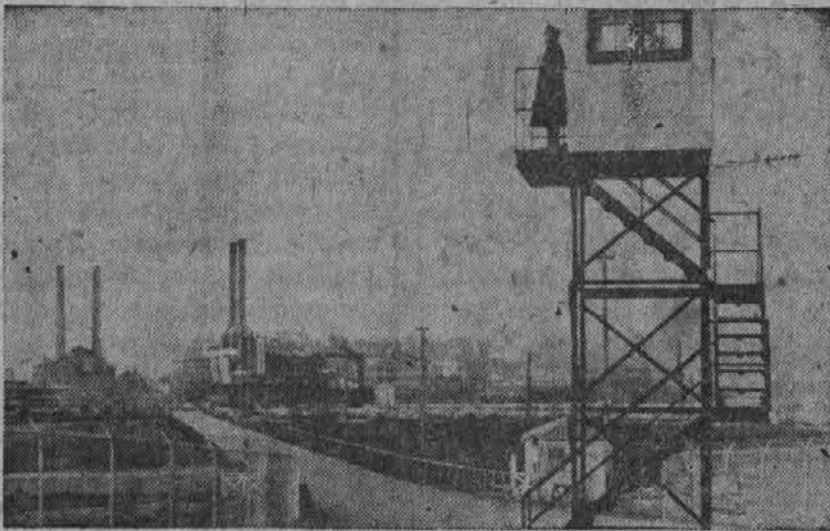
neznanca, zlasti pa tistih trideset prediranih milj ter malo verjetni razlog, ki ga je navedel zanje — vse to je bilo že ustalilo moje mnenje o sopotniku. Nič več nisem dvomil, da imam posla s tihotapcem, ako ne celo z razbojnikom; a kaj zato? Poznal sem dobro španski značaj in vedel dokaj zanesljivo, da se mi ni bati ničesar od človeka, ki je pušil in jedel z menoj. Njegova gola navzočnost je pomenila zame gotovo varstvo pred vsakršnim nezdravim srečanjem. Sicer pa sem bil zadovoljen, da imam priliko spoznati, kaj in kakšen je pravzaprav razbojnik. Takšnih ljudi ne vidiš vsak dan in bližina nevarnega bitja ni brez mikavnosti, posebno ako čutiš, da si ga ukrotil in udomačil.

Ameriški otok Guam

Pogled na Guam, samotni otok v Pacifiku, katerega napadajo japonske pomorske in zračne sile. Otok Guam je strateško važen za obrambo Filipinov.

Straža pri ameriških industrijah

Nekatere tovarne so naredile posebne stolpce ali platforme, na katerih stojijo stražniki, ki imajo z njih razgled preko vse tovarne in okolice. Gornja slika je bila posneta v General Electric tovarni v Schenectadyju, N. Y.

Preiskava glede krivde v Pearl Harborju

Zgoraj so člani vojaškega odbora, ki ga je imenoval predsednik Roosevelt in kateri so preiskovali, koga zadene krivda za nesrečo v Pearl Harborju. Od leve na desno so: general Jos. P. McNarney, admiral William H. Standley, sodnik Owen J. Roberts, admiral Jos. M. Reeves in general Fr. R. McCoy.

Upal sem pripraviti neznanca polagoma do tega, da bi se mi odkril, in v zvezi vodnikovemu mežikanju sem napeljal besedo na cestne roparje. Razume se, da sem govoril o njih s spoštovanjem.

Tiste čase je deloval v Andaluziji znamenit razbojnik po imenu Jose-Maria, čigar slavni čini so šli od ust do ust. "Pa ne da bi jahal s Josejem-Marijo?" sem ugibal sam pri sebi... Pri povedoval sem mu zgodbe, kar sem jih vedel o tem junaku — bile so itak vse v njegovo hvalo — ter izrazil nazadnje odkrito svoje občudovanje do njegove hrabrosti in njegovega velikodušja.

— Jose-Maria je navaden malopridnež, je mrzlo rekel tujec. — Ali se sodi prav, ali govori tako le iz prevelke skromnosti — sem se vprašal v mislih, zakaj po dolgem opazovanju tega sopotnika se mi je nazadnje res zazdelo, da utegne biti Jose-Maria, čigar tiralico sem videl nabito na vratih marsikaterega andaluškega mesta... — Da, on je... Lasje plavi, oči sinje, usta velika, zobje lepi, roke majhne; fina srajca, baršunast telovnik s srebrnimi gumbi, golence od belega usnja, rečkast konj... Nič več ni dvoma! Toda spoštujmo njegov inkognito!

Dospeli smo do krčme. Bila je takšna, kakor mi jo je slikal, to je, izmed najzanimarnejših, kar sem jih kdaj naletel. Ena sama velika izba je služila za kuhinjo, obednico in spalnico, vse hkrati. Kurili so na ploščatem kamnu sredi izbe in dim je uhačal skozi luknjo, ki je bila napravljena v strehi; še točneje bi rekli, da se je zbiral v gostem oblaku nekaj čevljev nad zemljo. Ob steni si videl razgrnjenih po tleh pet ali šest starih odej za mežge; to so bile postelje za popotnike. Dvajset korakov od hiše, ali bolje, edine izbe, ki sem jo pravkar opisal, je stala nekakšna lopa, ki je nadomeščala hlev.

V tem ljubkem bivališču ni bilo — vsaj tistikrat ne — žive duše razen stare ženščine in desetletnega ali dvanajstletnega dekletca; obedve sta bil sajaste polti in oblečeni v strahovite cunje. —

Evo, sem si dejal, evo ti vsega, kar je ostalo od prebivalstva starodavne Boetske Munde! O Cezar, o Kekst Pompej! To bi strmela, ako bi se vrnila na svet!

Ko je starka zagledala mojega tovariša, ji je ušel preseñečen vzklík.

— Ah, je viknila, senjor don Jose!

Don Jose je zgrbančil obrvi ter vzdignil roko v oblastni gesti, ki je takoj zaprla starki usta. Jaz sem se obrnil k vodniku ter mu dal skrivaj znamenje, da ne potrebujem nikakih opozoril o možu, s katerim sem namenjen prenočiti. Večerja je bila boljša, nego sem se nadejal. Na majhni, jedva črevelj visoki mizici so nam podali starega petelina, kuhanega z rižem in obilico nageljnovoga popra, nato poper v olju in končno nekakšno poprovo salato, ki ji pravijo "gaspačo".

Ta tri krepko začinjena jedila je bilo treba pogosto zamočiti iz meška, v katerem se je našlo prelesto montiljsko vinca. Po jedi sem zagledal mandolino, ki je visela na zidu; v Španiji najdeš mandolino povsod. Vprašal sem dekletce, kina je streglo, ali zna igrati nanjo.

— Ne, je odgovorila; toda don Jose igra tako dobro!

— Bodite tako ljubeznivi, sem se obrnil k njemu, in zapojte mi kaj; strastno sem vnet za vašo narodno glasbo.

— Ne morem se upirati prijaznemu gospodu, ki me gosti s tako izvrstnimi smotkami, je vzklíknil don Jose z dobrovoljnim obrazom.

Veel si je dati mandolino in zapel, spremljaje se sam. Glas mu je bil sirov, a vendar prijeten, napev otožen in čuden; besede nisem razumel nobene.

— Ako se ne motim, sem mu dejal, je pesem, ki ste mi jo zapeli, tuja, ne španska. Podobna je "zorzikom", ki sem jih slišal v "provincijah", in besedilo mora biti baško.

— Da, je odgovoril don Jose z mrklím obrazom.

Položil je mandolino na tla, prekrižal roke in se zazrl z izrazno čudne otonosti v ugašajoči ogenj. Leščerba na mizici mu je svetila v plemeniti in vendar divji obraz, ki me je spominjal Miltonovega Satana. Kakor on, je premišljal nemara tudi moj tovariš o bivališču, ki ga je moral ostaviti, in o izgnanstvu, ki si ga je nakopal za svoj prah.

Poizkusil sem oživiti razgovor, toda ni se mi posrečilo, tako zelo je bil zatopljen v svoje žalostne misli. Starka je ležala v kotu izbe, skrita za luknjasto odejo, ki je visela preko napevne vrvice. Tudi dekletce ji je bilo sledilo v to zatišje za lepi spol. Moj vodnik je tistikrat vstal in me povabil s seboj v hlev; toda don Jose se je zdrzil pri tej besedi, kakor bi ga vrglo iz spanja, in ga osorno vprašal, kam gre.

V hlev, je odgovoril vodnik. — Cemu? Konji so že dobili klajo. Spi tukaj, gospod ti dovoli.

— Bojim se, da ne bi bil gospodov konj bolan, in rad bi, da bi ga gospod pogledal. Morda ve on, kaj treba storiti z njim.

Videlo se je, da hoče Antonio govoriti z menoj na samem; toda jaz nisem maral zbuditi v donu Joseju sumnje, zakaj v najinem sedanjem položaju se mi je zdelo najbolj neumestno, kazati mu popolno zaupanje. Rekel sem tedaj Antoniju, da se prav nič ne razumem na konje in da se mi hoče spati. Don Jose je šel z njim v hlev; kmalu se je vrnil sam. Dejaj mi je, da ni konju nič, le mojemu vodniku se zdi žival neznansko dragocena; drgne jo s svojim telovnikom, da bi se spotila, in misli ostati pri tem mikavnem opravilu vso noč. Jaz sem se bil zleknil medtem po odejah za mežge, zavivši se skrbno v svoj plašč, da se jih ne bi doteknil.

Don Jose me je poprosil oproščenja, da se mi drzne pridruži, in legel pred vrata; prej pa je premenil kapico na svoji trombači teš jo skrbno vteknil pod bisago, ki mu je nadomeščala zglavje. Pet minut potem ko sva voščila drug drugemu lahko noč, sva obadva trdno spala.

Meni sem, da sem dovolj utrujen in bom mogel spati tudi v takem prenočišču; toda čez pičlo uro me je zbudil prav neprijeten srbež iz prvega sna. Kakor hitro sem se zavedel, odkod izvira, sem vstal, rekoč si, da je bolje prebiti ostalo noč pod milim nebom, nego pod to negotoljubno streho. Po prstih sem se splazil do vrat, prestopil ležišče dona Joseja, ki je spal spanje pravičnega, in srečno prišel iz hiše, ne da bi ga bil zbudil.

Pred vrati je bila široka lesena klop; legel sem nanjo ter si postlal, kakor sem vedel in znal, da bi dočakal jutra.

Ze sem hotel drugič zatisniti oči, kar se mi zazdi, da vidim dve senci, človeško in konjsko, ki se pomičeta mimo mene brez glasu. Sedel sem pokoncu, mañeč, da razločim Antonija. Čudno se mi je zdelo, čemu ostavlja hlev ob tej uri; zato sem se vzdignil in mu krenil naproti. Zagledal me je ter obstal.

— Kje je oni? je vprašal Antonio tiho.

— V krčmi, spi. Njega ni strah stenic. A vi, kam peljete konja?

Tedaj sem opazil, da je Antonio skrbno ovil kopita svoje živali s kosi raztrgane odeje, tako da sta mogla brez hrupa ostaviti hlev.

— Govorite tiše, mi je rekel Antonio, za božjo voljo! Ali res ne veste, kdo je ta človek? Jose Navarro je, najslavnejši razbojnik na Andaluzskem. Ves dan sem vam namigaval, pa me niste hoteli razumeti.

— Naj bo razbojnik ali ne, kaj me briga; naju dveh ni o ropal in stavim, da tudi nima namena.

— Magari; a dve sto zlatnikov je obljubljenih tistemu, kdor ga ovadi. Poldrugo uro odtod vem za lancirsko stražnico. Preden se zdani, jih privedem sem. Vzel bi bil njegovega konja, pa je tako hudoben, da ne pusti k sebi nikogar razen Navarra samega.

— Vrag naj vas vzame! sem mu dejal. Kaj vam je storil revež hudega, da ga hočete ovaditi? In zraven še niti ne veste z gotovostjo, ali je res razbojnik, kakor pravite.

— Z vso gotovostjo; prejle je prišel za mano v hlev in mi je rekel: "Zdi se, da me poznaš; ako poveš dobremu gospodu, kdo sem, ti poženem kroglo v glavo." Ostanite, gospod, le ostanite pri njem; vam se ni bati ničesar. Dokler bo vedel, da ste z njim, ne bo slutil nevarnosti.

Tako govoreč sva se bila že toliko oddaljila od krčme, da ni mogel nihče več slišati podkev. Kakor bi trenil, je odvil Antonio cunje, s katerimi je bil o-

metal konju kopita; baš je hotel zasesti žival. Izkušal sem ga zadržati s prošnjami in grožnjami.

— Revež sem, gospod, mi je odgovoril; dvesto zlatnikov mi karsibodi, zlasti še, ko velja rešiti eželo takšne golazni. Toda pazite; ako se Navarro zbudil ter pograbi svojo trombačo, gorje vam! Jaz sem zdaj še predaleč, da bi se skesal, vi pa ukrenite, kakor veste in znate.

Grdoba se je bil zavihnil na konja; udaril je žival z ostrogami in kmalu mi ga je skrila tema.

(Dalje prihodnjič)

Dobro idoča grocerija in mesnice

naprodaj. V slovenski naselbini. Z ali brez opreme. Cena zelo zmerna. V zidanem poslopiju. Vprašajte v uradu Enakopravnosti ali pokličite HEND. 5311.

NAZNANILO

našim slovenskim prijateljem

Imamo za vas 1942 koledar in almanah, vreden najmanj 45c. zastonj. Samo vprašajte zanj. Le za odrasle.

John E. Cass, Ph C

LEKARNAR

797 E. 185 St. KEn. 2877

ANTON KOROŠEC

BONDED WINERY
6629 ST. CLAIR AVE.

Pri nas dobite vsakovrstno domače, pristno vino na konzervah ali na galone. Se priporočamo za obisk.

LETNA DELNIŠKA KONFERENCA S. N. DOMA

Obvešča se vsa društva in delničarje Slov. Nar. Doma na St. Clair Ave., da se vrši redna letna delniška seja delničarjev SND, na St. Clair Ave. v CETREK, DNE 8. JANUARJA 1942 v avditoriju SND. Pričetek ob 8. uri zvečer.

Prošeni ste da se vdeležite te letne seje, društva pa naj pošljejo svoje pooblašcene zastopnike.

DIREKTORJI SND

NO! NO!

There is no extra charge for Vitamin A in Smith Brothers Cough Drops. These delicious drops still cost only 5¢. (Black or Menthol)

Smith Bros. Cough Drops are the only drops containing VITAMIN A

Vitamin A (Carotene) raises the resistance of mucous membranes of nose and throat to cold infections, when lack of resistance is due to Vitamin A deficiency.

Most "MIDDLE-AGE" Women

38-52 Years
Suffer Distress At This Time!

If this period in a woman's life makes you cranky, restless, nervous, irritable, tired, blue at times, suffer weakness, dizziness, hot flashes, distress of "irregularities"—

Start at once—try Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound. It's one medicine you can buy today made especially for women—it helps relieve distress due to this functional disturbance. Lydia Pinkham's Compound has helped hundreds of thousands of women to go smiling thru trying "middle age."

Take regularly—Lydia Pinkham's Compound helps build up resistance to such annoying symptoms that may betray your age faster than anything. Also very effective for younger women to relieve monthly cramps. Follow label directions. WORTH TRYING!

SEZNAVITE JAVNOST
Z VAŠO TRGOVINO
POTOM...

'Enakopravnosti'

SILVESTRO PRAZNOVANJE

VPRIZORI
PEVSKI ZBOR JADRAN
v sredo
31. decembra, 1941

v SLOVENSKEM DELAVSKEM DOMU
na 15335 Waterloo Rd.
V OBEH DVORANAH
Igrata John Peconov orkester in
Vadnalov orkester
Vstopnina 50c — Pričetek ob 8. uri do ???